

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

2 dostavljanjem na dom ali po pošti K 10⁰⁰ mesečno.
četrtletno K 30⁰⁰.
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 9⁵⁰. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Oredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, četrtek 8. julija 1920.

Št. 149.

Zmaga turških ustašev ob Bosporu.

Nevzdržno prodiranje rdeče vojske. — Interpelacija poslanca Biankinija.

Kresovi.

Med mnogimi običaji našega naroda je tudi običaj zažiganja kresov. Kresovi imajo svoj postanek v turških vojnah. Ko se preko Hrvatske drveli v naše kraje roparski turški oddelki, so si naši ljudje s kresovi dajali znamenje od vasi do vasi, naj se pripravijo na obrambo. Ti kresovi so bili obrambno znamenje, pa tudi dokaz medsebojne ljubezni in skupnosti vseh naših ljudi.

Turki so bili vgnani za svoje stalne državne meje, naši kraji so bili rešeni njihovih navalov in od njih je ostal le še spomin, kres pa je ostal kot običaj na predvečer sv. Ivana. Mnogi, ki so te kresove žgali, se niso niti zavedali njihovega prvotnega namena, ampak so mislili, da se žgo na čast omenjenemu svetniku. Turki so bili premagani in od njihove strani nam ni več pretila nevarnost, mesto njih pa je pritisnil na naše odprte meje nov, še hujši, še mogočnejši sovražnik — Nemec. Ni prihajal sicer z orožjem in z namenom, da nam ugrabi poljske pridelke, blago in žlvino, prihajal je zavratno, s prijaznim smehljajem na ustih in s toplo besedo, da nas ž njo premami ter nam ugrabi še mnogo več, še vse dragocenejše, nego nam je ugrabljal poprej njegov prijatelj Turek, da nam ugrabi naše prepričanje, da nam ugrabi našo deco, našo svobodo in zemljo naših pradedov.

Toda zahrbtna nakana se tudi temu našemu drugemu sovražniku ni posrečila. Spoznali smo ga in se mu postavili v bran. In čudno, v borbi s tem drugim našim sovražnikom so postali zopet kresovi znamenje obrambe, skupnosti, odločne volje in medsebojne bratske ljubezni. Žgali smo jih na predvečer naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda, na predvečer praznika onih svetnikov, po katerih je dobila ime naša slavna obrambna organizacija proti Nemcem, naša Ciril-Metodova družba. Vsako leto so na predvečer teh svetnikov oznanjali kresovi čuječnost in pozivali naš narod na brambo svojega najsvetejšega, svojega narodnega, samostojnega, svobodnega življenja.

Danes je premagan tudi ta naš sovražnik, vsaj v glavnem, čeprav še ne v celoti. Mesto teh obrambnih, borb prošlosti, pa so letos naši kresovi oznanjali v še večji meri našo skupnost, našo odločno narodno zavednost. Na pet delov je razdeljena sedaj naša ožja slovenska domovina. Močne državne meje in tuje vojaštvo nas deli, sline ene matere drugega od drugega in marsikateremu ni dano niti toliko, da bi smel očitno priznati da je tudi on sin te matere. Besede so prepovedane — in spet so postali kresovi oni činitelji, ki naj bi prevzeli naloge besede. Mesto besed so letos govorili — kresovi.

V pet delov je razdeljena naša ožja do-

movina, v Slovenijo v Jugoslaviji, v glasovalno cono A na Koroškem, v glasovalno cono B na Koroškem, v ozemlje ki je brez glasovanja prisojeno Avstriji ter v ozemlje zasedeno pa Italijanih. V pet delov je razdeljena, toda na letošnji predvečer naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda so goreli po vseh teh petih delih kresovi, oznanjujoč našo neupogljivo voljo doseči končno združenje pod eno edino streho.

Kresovi, ki so goreli v svobodni Sloveniji, so oznanjali našim nesvobodnim bratom na Koroškem in v Primorju, da nismo pozabili nanje in da nikoli pozabili ne bomo. Bili so jim bodrilno znamenje, da so naše misli vedno pri njih in da ne bomo jenjali poprej žgati obrambnih kresov, dokler tudi oni ne bodo svobodni. Kresovi pa, ki so goreli onkraj mej svobodne Slovenije, so bili nam v poročilo, da naši bratje tudi v sužnosti še vedno branijo neoskrnjeno zvestobo nam in naši dragi materi domovini, da jih še ni zatrl sovražnik in da jih nikoli zatrl ne bo.

Predvečer naših blagovestnikov je bil letos za naše neodrešene brate izvanreden praznik; kresovi so imeli letos izvanreden pomen, kakršnega doslej še nikoli niso imeli. Na Koroškem so goreli kresovi povsod, v coni A, v coni B in v Ziljski dolini, ki je prisojena Avstriji in to v izvanredno visokem številu.

vlak in čez četrt ure sem že došel v Bosanski Brod, kjer v turški »kafani« tele vrstice pišem. Nekaj karakterističnega sem zapazil v Brodu. Vsaka gostilna ima pri pragu vdelano konjsko podkev. Mislim, to pomeni, da naj prinese došlec srečo v hišo. V kafani strežejo samo možiki. Mohamedanke sem videl le na cesti. Pa še tiste so bile s pajčolanom zakrite. Ali je bila katera lepa? Ne, ne, ne boj se, nisem mislil tega! Sedaj grem, da si poiščem ležišče v kupeju. Vozil se bom vso noč. O, da bi bil vsaj v sanjah pri Tebi! V tej želji Te prisrčno pozdravlja in poljublja Tvoj V.

Mostar, 11. maja 1916.

Zlato moje! Ljubljena moja E.! Ves zapan in mršav sem nedavno zapustil vlak. Glavno je, da sem dosegel cilj potovanja. Iz Bosanskega Broda pa do sem je deževalo ves dolgočasni dan in jaz sem bil prelen, da bi gledal skozi okno. Na neki postaji pred Sarajevom smo prestopili na drugo progo. V jutro je bilo in hladno je bilo. Privoščil sem

si frakeljček konjaka, povrh še en čaj. Natakariči sem dal bankovec za deset kron. Nič ni zmenjala. Se vrnila se ni! Morali smo v vlak. Naj ga ima v božjem imenu, copernical Tole Ti pišem v hotelu pri Jeliču v glavni ulici. Tukaj bom prenočil. Prej grem pa še na sprehod. Zunaj je krasna, zvezdnata, mehko-sanjava noč. O, koliko tako lepih noči sva lani užila v Lahki. Kresnice so se užigale, zvezde so se utrinjale, senožeti so dehtele. V najinih srcih pa je bilo razkošje mlade ljubezni! Lahko noč! Sladko sanjaj o tistih časih, pozdravlja in poljublja Te V.

Metković, 12. maja 1916.

Žlahtno moje dekle! Moj posel v Mostarju je bil izvršen v treh urah. Pa me kličejo iz G. Neumnost! Sedaj sem v Metkoviću. Mostar sem si ogledal ves božji dan. Ob reki Neretvi leži in ima zgodovinske in druge znamenitosti. Pa kaj Ti to pišem, kot učiteljica sama bolje veš. Najbolj so me zanimala trdnjavske utrdbe. Med dvema utrdbama tvori ozemlje poševno ploskev, ki je

Vinko Novak.

Moj dopust.

(Pisma gdč. E. G. s Kanalskega Vrha).
(Dalje.)

Bosanski Brod, 10. maja 1916.

Dušica zlata! Sinoči, ko so angeli začeli kukati z zlatimi očmi na zemljico, sem se vozil mimo Maribora, Slovenske Bistrice, Celja. V mojem kupeju je sedel rdečeličen židov, vojak, ki je potoval z nekim interniranim Srbom v Beograd. Žid se je vso pot smejal, pa žvekal, da se mu dopade, ker je vojska. Od početka da je že nastavljen v neki bolnišnici, da dobro je in pije, pa okoli se vozi. Kesal sem se, da nisem vojaški zdravnik. Temu človeku bi bil kar zapisal tisti »A«, ki se ga strahopetci tako zelo boje.

Spal sem v Zidanem mostu na postaji; in danes jutro, ko sem se vozil mimo Brežic in Krškega je solnce dvigalo sive megline z lepega Posavja. In potem je vlak ropotal in drčal in žvižgal ves božji dan doli do Slavonskega Broda. Tam sem prestopil v drugi

In če smo bili doslej radi naše Koroške malodušni, od dneva kresov nismo več, kajti s kresovi ni le cona A pokazala, da je naša, ampak tudi cona B je ž njimi potrdila naše upanje, da bo tudi Gosposvetsko polje kmalu za vselej naše.

Posebno slovesni pa so bili letos kresovi v po Italiji zasedenem ozemlju. Goreli so na vsakem gričku, v vsaki vasi, v vsakem selu, pred vsako hišo od Brd do Snežnika, od Pule do Predila. V zraku so plapolale po 20 mesecih prvič zopet slovenske trobojnice in z lin so doneli glasovi zvonov. Narod pa je v procesijah manifestiral svojo narodno zavest. Za ta znak zavednosti je tekla sicer tudi kri, toda ta kri ni tekla zaman. Ta kri je polila naša srca, ki ne bodo prej mirovala, dokler ne zasije dan maščevanja, dokler ne zasije naš najvišji Vidov dan, ki ga bodo proslavili kresovi svobode od Gosposvete do Vardarja in od Rabe do Soče.

—r.

Dnevne vesti.

Zakaj Napotnik ni pozdravil regenta?

Na ta vprašanja vnanjih listov danes lahko postrežemo s sledečim pojasnilom, iz katerega je pred vsem ob enem tudi razvidno, zakaj je regenta v Mariboru postregel nemški hotelijer in zakaj ne slovenski. Dva dni pred regentovim prihodom se je obrnila deputacija obstoječa iz železniških in poštinskih nameščenec: Škrjanec, Pust, Dekleva Buždon ter davč. izterjev. Črne do vladnega komisarja dr. Leskovarja, ki je deputacijo naslovil na okrajnega glavarja dr. Lajnšiča. Dr. Lajnšič o namenu deputacije že informiran, jo je skušal takoj odpraviti, češ, škoda vsake minute, ki mi jo s temi pritožbami za takšne malenkosti oropate. Deputacija je takoj odločno protestirala, češ, če so to za okrajnega glavarja »malenkosti«, za nas druge so to važne stvari in zato zahtevajo, da jih okrajni glavar vsaj zasliši. Dr. Lajnšič je uvidel, da nima opraviti s potrpežljivimi klerikalnimi župani in se je rad ali nerad udal v — božjo voljo. Dekleva ga je opozoril, koliko stoletij smo Jugoslovenci čakali na ta frenotek in zdaj ko je tu, pa nam naj našega vladarja pogosti Nemec! Kaj bodo rekli laški listi na to? Škrjanec ogorčeno: Sedanja vlada podpira tu v Mariboru Nemce in nemškarstvo. Dr. Lajnšič užaljen, češ, da ga ne spoštujemo. Škrjanec: Mi Vas spoštujemo, a Vi nas nečete vpoštevati. — Dekleva: Vse mesto govori, da Vi drugi podpirate Nemce, ne pa Slovence! — Na to je debata prešla v podrobno na nemško postrežbo pri regentovem dineju v Narodnem domu. Deputacija

nagnjena k mestu. Tam je iz belega mramorja zgrajena cesarska krona s črkami F. J. I. Lepo je tam in vidi se daleč naokoli, najlepše med skale stisnjeno dolino ob Neretvi. V mestu je vse polno mohamedanskih mošej z vitkimi minareti; tudi pravoslavni cerkvi sta dve. Napisi po mestu so deloma v cirilici, deloma v turški pisavi. Ogledal sem si tudi nekdanjo srbsko šolo. Pri Bošnjaku sem pil črno kavo. Tele kavarne so dokaj zanimive. Pred kavarno drobi Bošnjak v velikem možnarju kavo, pa kliče in viče, da bi vzbudil več pozornosti. Postrežejo Ti urno. Kavo dobiš v medenem lončku. Skodelica je pa taka, da bi jo naš hlapec Šimen, ki je velik človek in ima roke kot medved šape, lahko porabil namesto naprstnika, kadar si ob nedeljah za hlevom krpa hlače. — Vse drugo zanimivo o Mostaru, ko se vidiva. In do tega ne bo dolgo. Skušal bom priti v Reko in Trst, od tam pa do Volčje Drage. Potem jo pa še peš približem gori na Banjško planoto. Dušica, kolikokrat me boš pri svidenju poljubila za mojo drzno podjetnost? — Bodi mi prisrčno pozdravljena! V.

(Dalje sledi).

je izjavila, da jim je vseeno, kdo Slovence prevzame ta posel, ne gre tu prav nič za določeno osebo, samo Nemec dotičnik ne sme biti. Dr. Lajnšič je odgovoril, da v tem oziru on ne more ničesar preurediti, tako je določil dvorni maršal sam. Sicer pa je on ta posel ponudil restavratorju Narodnega doma, Kosiču v pričo dr. Rosine, a Kosič je to ponudbo odločno odklonil, čeprav mu je okrajni glavar dal na razpolago vse kar bilo treba. To pa po zatrdilu prizadetih ne odgovarja popolnoma resnici. Razgovor se je zasakal na škofa dr. Napotnika. Deputacija je protestirala, da bi proslul avstrofil, kakor je škof dr. Napotnik, ki se je še po prevratu kazal odločno sovražnega naši dinastiji, v Mariboru pozdravil jugoslovenskega regenta-vladarja, on ga lahko pozdravi v imenu svoje duhovščine v cerkvi, a da bi tak avstrofil pozdravil našega kraljeviča v imenu mariborskih Slovencev, do tega škandala ne sme priti. Dr. Lajnšič je odločno naglašal, da ima (poleg vladnega komisarja) edino knezoškof — kot edina ekscelencija v Mariboru pravico pozdraviti regenta. Deputacija ogorčeno protestira, češ, ta nemčur pa naj našega vladarja pozdravlja. Dr. Lajnšič prizna, da knezoškof dr. Napotnik ni bil nikdar Slovenec, tudi zdaj ni in ne bo — ampak zadevno pozdrava nima on nič odločati, tudi ne želena vlada, to je stvar Beograda ozir. dvornega maršala. — Deputacija: Ako proti našemu pričakovanju pride res do škofovega pozdrava, ga izzvižgamo, da ga bo strah! — Dr. Lajnšič: Tedaj bo regent ta protest lahko nase obrnil. — Deputacija: O, mi napravimo Napotniku »godbo« še le po govoru... In s tem je končala čez 1 uro trajajoča »audijenca«, za katero izpočetka g. okrajni glavar ni imel niti minute časa. Nikakor ne. Deputacija je bila sicer v nemilosti milostno odpuščena, ampak glavo bi stavili, da ni takoj za njo stopil v akcijo telefon — halo Ljubljana, Beograd! In z glavo vred bi zastavili tudi svoje zveličanje, da g. dr. Lajnšič deputaciji ni verjel, da bi bilo izzvižganje in mačja godba sledila še le po škofovem nagovoru, ampak lahko je bil čisto opravičeno uverjen, da bi bila »edina ekscelencija« v Mariboru primerne sprejema deležen že predno bi bil zinil le eno besedo v imenu Slovencev. Kdor pa je beograjsko vlado informiral, da je dr. Napotnik zdaj dober Jugosloven, ne more biti drugega kot — lopov. Ta deputacija je le drastično razkrila, nakar so opozarjali drugi in tako skupno dosegli, da avstrofil dr. Napotnik ni pozdravil jugoslovenskega regenta.

Govorice o napadu na Aleksandra pred sodiščem. V ljudski šoli v Limbušu se je teden pred regentovim obiskom odigral sledeči zanimiv slučaj: Učitelj je otroke pripravljaj na izveščanje v petju himne »Bože pravde«. Na učiteljevo vprašanje: Veseli dnevi nas čakajo, kdo pride v Maribor? odgovore dečki: regent Aleksander. 10-letni Ivo Murko pa je pri tem z obema rokama pokazal figuro, kakor da bi v rokah držal napeto puško. Učitelj je bil naravnost presenečen. Na prva ponovna vprašanja, kaj je dečko s tem pravzaprav mislil, se je isti izgovarjal, da nič posebnega. Še-le na izrecno, resno zahtevo, je deček priznal, da je s tem pomeril puško namenjeno za Aleksandra. Ker je učitelj vedel, da si deček kaj takega ni mogel zmisлити sam, je zahteval, da deček pove, kje je to slišal ali videl. Deček se je branil povedati, oziroma, da je to slišal od nekakega neznanega mu moškega. Ker se je deček branil izpovedati vse, je učitelj opozoril orožništvo, da o tem poizveduje. Med tem se je deček premislil in izpovedal prostodušno, da je to govoril Franc Avtinger, čevljar iz Vrhovga dola; pripovedoval je to v družbi drugega, dečku neznanega moškega pred hišo cerkovnika v Limbušu napram dvema ženskama. Orožništvo je takoj zasledovalo Avtingerja in ugotovilo, da je to tisti človek, ki ga zasledujejo že 14 dni radi poverjenja in tatvine v Sv. Lovrencu na Pohorju. Ko so Avtingerja na ta način dobili v pest, je glede grozitive napada na regenta tajil, skušal vplivati nad dečka, češ, pomisli,

gre se za mojo glavo, reci, da ni res. A dečko je trdovratno vztrajal, da ga je čisto dobro slišal in videl, da je pri tem tako napravil z rokama, kakor je on (deček) potem ponovil v šoli. Zanimivo pa je tudi, da se med onima ženskama, ki skušate tajiti, nahaja tudi dečkova sestra. Avtingerja so sveda takoj izročili okrožnemu sodišču in kakor čujemo, se vrši že tozadavna preiskava.

Imenovanje. Primarij dr. Ivan Matko je imenovan docentom interne medicine na vseučilišču v Pragi.

Zrelostni izpit so napravili na državni realki v Mariboru dne 5. in 6. julija ti-le abiturienti. Slovenci: Gottlich Viktor (z odliko), Strenar Maks, Šramel Vladimir. Hrvata: Jovčič Rimljan, Kuljiš Vinko. Nemci: Bruckner Ferdinand, Črepinko Friderik, Hengerer Kurt, Jager Rudolf, Koss Alfred, Pregelj Friderik, Reiser Oton, Stelzer Rudolf.

Zdravnik, ki je nudil po gobah zastrupljeni, pet oseb broječi obitelji prvo pomoč, je g. dr. V. Marin, ki je bil v najkrajšem času na licu mesta in pomagal revežem iz mučnega, smrtnonevarnega položaja. Obitelji mu je za njegovo človekoljubno delo iskreno hvaležna.

Docent dr. Ivan Matko ordinira zopet v Mariboru, Slovenska ulica 4, od 12—13 in 15—16.

Vojna in državna posojila v Čehoslovaški. Predsednik Masaryk je sankcioniral zakon o odkupu vojnih posojil in o razpisu 4. državnega posojila.

Dobava gorivnega špirita. Urad za pospeševanje obrti namerava prevzeti večjo množino denaturiranega (gorivnega) špirita po ceni 26 K liter. Interesenti obrtniki naj obvezno prigrasijo svoje potrebščine na naslov: »Urada za pospeševanje obrti kraljestva SHS v Ljubljani, Dunajska cesta 22«, najkasneje do 20. julija 1920.

Eksplozija smodnika. V trdnjavi Cartzel v Romuniji je 5. julija eksplodiralo deset vagonov smodnika. Eksplozija je bila tako močna, da je zemlja na nekaterih mestih dobila razpoke. V okolici Bukarešte je bilo mogoče šip razbitih. Trdnjavi gori. Nihče se ji ne more približati. Od časa do časa se ponavljajo eksplozije. Število žrtev še ni znano.

Zborovanje društva odvetniških in notarskih uradnikov. V Ptuj se je vršilo v nedeljo dne 13. junija 1920 zborovanje društva odvetniških in notarskih uradnikov Mariborskega okrožja, kjer sta obširno poročala predsednik in tajnik osrednjega društva v Mariboru, slikajoč delovanje, boje in dosežene delne uspehe, koje je društvo v tem burnem društvenem letu vojevalo. V imenu ptujskih tovarišev poročala sta pisarna ravnatelja Joško Bregant in Matevž Novak. Iz poročila je razvidno, da bode treba premagati začetne težkoče te mlade organizacije, da pa je uspeh v sodelovanju vseh članov tudi v Ptuj zagotovljen. Iz Maribora je došlo sedem odbornikov, tudi iz Ptuja so pokazali došli člani stanovsko zanimanje, vendar smo med navzočimi pogrešali nekatere članice, ki si baje kot Neslovenke niso prav upale na ta prvi stanovski shod v Ptuj. Sklenjene so bile važne resolucije, s kojimi se naj vsi člani temeljito bavijo. Ker je k društvu pristopilo 19 članov in članic iz Ptuja, ter 4 iz Ormoža, se je za Ptuj ustanovila krajevna skupina, ki naj deluje z lastnim odborom. V odbor so bili soglasno izvoljeni: Predsednik: Joško Bregant, Tajnica: Mara Kegl, Blagajnik: Matevž Novak, Odbornika: Todor Štarkl in Mara Kukovica. Mesečno redno članarino se je določilo do plače 600 K znesek 2 K, od 600 do 1200 K 4 K, nad 1200 K znesek 8 K. Podpornina mesečno 8 K, ustanovna enkrat za vselej 200 K.

Kuhinja ameriške pomožne akcije za jugoslovenske otroke. Tekom šolskih počitnic delujejo v mestu Maribor tri kuhinje za šolske otroke in sicer v Cankarjevi ulici za otroke dekliške meščanske šole II., ljud. III. in IV. in deške I. in tamošnjih otr. vrta.

V samostanu šol. sester za učenke tamošnje šole in v Mestnem deškem zavetišču za vso ostalo šolsko mladino. Revni in slabo prehranjeni šolski otroci pod 14. letom, ki žele prejemati to hrano v počitnicah in se še niso javili naj store čimprej, da ne bodo prikrajšani, ker se bo kuhalo samo dokler traja sedanja zaloga približno en mesec. Mesečni prispevek znaša 10 K. V magdalenskem predmestju ni bilo mogoče sedaj otvoriti kuhinje, zato naj se javijo otroci obeh magd. šol pri vodstvu Mestnega deškega zavetišča, Strossmayerjeva ul. 26, ter prinesejo s seboj staro izkaznico. Vpisovanje ta teden vsak dopoldan do 11. ure.

Prepoved izvoza kož iz Romunije. Minister za industrijo je prepovedal izvoz nesoljenih kož.

Porotno sodišče.

SLS krščanstvo v praksi.

(Konec).

Ostale priče so v podrobnih dokazih še manj vedele kot Golec oče in mati. Neki Vajt je hotel dr. Kodermana opozoriti na pravo krščanstvo, pa se mu je slabo obneslo. „On hodi v Podčetrtjek k maši, pa vidi, kdo v Sedlarjevem stoji zunaj cerkve... To je pričevanje pravega kristjana.“

Značilna pa je izpoved priče Barle, notarja v Kozjem. Priča potrdi, da od Rogatca do Kraljevca vse „šverca“, vse vasi ob Sotli, čim bližje Sotli katera vas, tem več se tihotapi zlasti ob času obmejne zaprtije. Ni torej prav nobena posebnost če Sedlarci tudi — „švercajo“. Če kvartajo doma, priča ne ve; pač pa ve, da prihajajo kvartati tudi v Kozje, toda tega od navzočih ne more trdit! — Če so ravno Sedlarci „dlakocepni“ pravdarji? — Ne! Ves okraj Kozje se rad pravda, Sedlarjevo pa je le za to znano, ker se je župnik pravdal z njimi radi pokopališča, a ne Sedlarci župnika, župnik je tožaril Sedlarce in — pretiraval. — Kako pa je glede cerkve? — Priča: Je mogoče, da se je ogiblejo, to pa zato, „ker imajo zdaj takega župnika, preje so imeli dobrega. Preds.: Vi torej sklepate, da Sedlarci ne marajo njegovega nauka poslušati? — Priča: Da, to sklepam. Dr. Leskovar: Kaj vam je osebno znano? — Priča: Pred dvema letoma je župnik gonil ljudi v cerkev, nastale so neke tožbarije, a če so bili prizadeti samo Sedlarci, ne vem. — Zadnja priča dr. Tombak izpove, da je bil dolgo let okrajni sodnik v Kozjem, a ne more potrditi, da bi bili ravno Sedlarci „dlakocepni“ pravdarji. Edino eden (umrlji Vajdič) se je res rad pravdal. To pričevanje iz najmerodajnejših ust je Goleca čisto potrdilo. Izgovarja se, da on ni tako „dobe-sedno“ mislil kakor je pisal. Toda dr. Koderman ga zavrne na očitno laž, kajti Golec slika svoje rojake za tako nevarne pravdarje, da pravi izrečno: „Boj se ženske od spredaj, konja od zadej, Sedlarca pa okrog in okrog!“

S tem je bilo zaslišanje končano: Vsakdo v dvorani — razen 9 porotnikov — je bil prepričan, da je rimo-katoliški duhovnik svoje rojake res pogansko nesramno žalil in zasme-hoval, da se mu niti v enem slučaju ni posrečil ponudeni dokaz resnice, da sta ga v tem oziru celo njegov lastni oče in mati pod vplivom prislege morala pustiti na cedilu in — laži torej, da je zaslužil kazen po vseh božjih in človeških postavah.

Huda obtožba — huda obsodba!

Pred popoldne nadaljevano razpravo je bilo občinstvo prepričano, da bo Golec saj zdaj, ko je sam uvidel fujasko svojih trditvev, ponudil poravnavo, kakor se to posebno za božje namestnika spodobi. Toda on je zmagozavesno zopet zasedel svoj stolec, razprava je šla dalje. Prečital se je ves podlistek, ki je pokazal obtožene odstavke še le v pravi luči javnega zasramovanja svojih rojakov. Samo nekaj odlomkov „na celem Sedlarjevem ne najdemo ne enega poštenega gruntarja“ — „Sedlarjevo je univerza za tihotapstvo“.

Stavila so se vprašanja v smislu obtoženih

odstavkov in če se obtožencu dokaz resnice posrečil.

Dr. Koderman utemeljuje v daljšem govoru obtožbo na časti in ugledu žaljenih Sedlarcev. Padale so obtožbe, obsodbe, ena hujša ko druga. Občinstvu se je zdelo, da vjhti učitelj brezovko po nadaljevanju hrbtišča porednega šolarčka. „Vi se upate, oponašati se s kolegi-jaliteto z Jurčičem? Kaj ne veste, da loči Vašo pisarijo od Jurčičevih spisov literarna vrednost in humor? V Vaših Sedlarcih ni pač najti ne enega ne drugega. Ni literarno, to je delo tistega tiča, ki se podela v lastno gnezdo. (Smeje v dvorani). Cel podlistek je čisto navadno sramotenje domače vasi... G. Golec seveda že zdaj ve, kakšna imena dobijo Sedlarci v nebesih... To se reče, krvavo se norčevati iz svojih rojakov. Če se (med porotniki) najde le en sodnik, ki bi rekel, da to ni grdo žaljenje, ta naj to zagovarja s svojo vestjo! Po vseh obdolžitvah se pretakajo izlivi perversnega mnenja.“ — Dalje omenja, da sta si dva božja namestnika, župnik in Golec sovražnika (kar je Golec tudi sam potrdil). Toda župnik piše o Sedlarcih, da so dobri kristjani, da so bili od škofa še posebno pohvaljeni, 3 osebe celo odlikovane. Če torej Golec tudi nasprotno, je to navadna kleveta, navadno blatenje svojega bližnjega in to celo od strani duhovnika. Konečno apelira na porotnike, naj ne dopuste škandala, da bi okrog poštenih ljudi „vsa k mazač mazač kakor bi hotel! Naj Vas, porotnike ne moti, da imate pred seboj duhovnika, nasprotno, ravno ker je obtoženec duhovnik, je tembolj odgovoren za svoje javne grehe. Ravno on kot duhovnik, kot Kristusov namestnik bi moral vedeti, bi moral z lepim vzgledom izpolnjevati božjo zapoved: ne pričaj po krivem zoper svojega bližnjega!

Obtoženec je pričal o svojih rojakih kar ni mogel dokazati, torej je vedoma po krivem pričal. In njegov izgovor še le danes, češ, da ni imel namena blajiti in sramotiti svojih rojakov, je ravno toliko vreden, kakor če kdo komu prisnodi zausnico, pa se potem opravičuje, da ni imel namena“.

Iz knjige, na katero so porotniki dopoldne prisegli, opominja dr. Koderman porotnike, da so prisegli „pred Bogom vsegamogočnim, vsega-vednim čisto prisego... da bodo sodili po svoji najboljši vesti... tako, da bodo mogli odgovor dajati pred Bogom in svojo vestjo“.

Po tem svečanim opominu smo imeli utis: tudi če je kdo porotnikov doslej stranki ali duhovniku na ljubo — drugače mislil, zdaj vidi kot krščanski mož pred seboj živega Boga svojo vest, svojo prisego...

Zagovornik dr. Leskovar je skušal dokazati, da Golec ni nikogar imenoma imenoval, ni imel namena koga žaliti in da je bil pripravljen to tudi izjaviti v listu. Tudi dr. Leskovar potrdi, da sta si Golec in župnik sovražnika, da je bil župnik pravdar in da se „na njegovo pričevanje ne moremo zanesti“. (Čedne razmere v rim. katoliški cerkvi: Dva božja namestnika se sovražita in na pričevanje župnika se niti veljaki SLS ne morejo zanesti).

Občinstvo je nestrpno pričakovalo izida porotniškega izreka. Po dvorani se je govorilo, da imajo klerikalci 9 porotnikov tudi še sedaj na „svoji“ strani. Ko so se porotniki, vrnili v dvorano, je eden Golečevih prijateljev pogledal na porotno klop, nato zašepnil „Golec je oproščen!“ Prvomestnik porotnikov Franc Šterman, posestnik iz Huma pri Ormožu, je med splošno napetostjo razglasil, da je 9 porotnikov zanikalo krivdo a ravno tako je 9 porotnikov zanikalo tudi da bi bil Golec za svoje žalitve doprinesel dokaz resnice. Ta „krivo-rek“ si nasprotuje: Golec ni doprinesel dokaze resnice za svoje trditve, a kljub temu se — oprošča. Pa tudi I. glavno ni bilo pravilno rešeno, ker sta dva odstavka (smešenja) sploh izločena iz onih, kjer je Golecu bilo dopaščeno ponuditi dokaz resnice. Porotniki so kar vse vkupaj zmašili, ker jim je šlo glavno zato, da z 9 glasovi oproste Goleca. „Pri ponovnem posvetovanju so zanikali vse odstavke a zopet tudi zanikali „da Golec ni doprinesel dokaze resnice.“

Taka je torej krščanska morala, taka je pravica, kadar jo imajo v rokah ljudski sodniki: duhovnik, vidni namestnik nevidne druge božje osebe sramoti in blati pred širnim svetom svoje rojake, se javno pregreši zoper Kristusovo zapoved: Ko greš k oltarju in se spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti daritev in oltar in spravi se najpreje s svojim bratom, se pusti tožiti pred javnostjo in na poganski način trdi, da bo vse svoje trditve dokazal — — pa kljub temu, da ni prav nič dokazal, je oproščen vsake krivde — — oni osramočeni, po božjem namestniku opljuvani v bogi njegovi rojaki pa stoje tu — brez vsakega zadoščenja in zato ker so iskali pred Bogom in postavili pravico, morajo — plačati tisočake stroškov. To je vera, ki ji pravijo, da je krščanska? Sedlarci, potrpite! Vi dobite zadoščenje, na katerega oni, ki so Vas nekaznovano opljuvali, niti ne mislijo.

»Božji mlini počasi meljejo«, je pisal isti »Slov. Gospodar« 1. 1915 — — ne bo več dolgo, ko se bo to — uresničilo.

Zadnje vesti.

Turška zmaga.

DKU Carigrad, 7. julija. »Daily Mail« poroča iz Carigrada: Ustaške čete so zasedle na azijskem obrežju Bospora, nasproti glavnemu stanu aliirancev ležeče mesto Baiko. Grki in Angleži so jih skušali s sodelovanjem mornarice izgnati, kar pa se jim ni posrečilo. Mesto se nahaja še vedno v rokah ustašev. Aliiranci so se umaknili.

Ruske zmage.

DKU Moskava, 7. julija. (Brezlično). Rdeče čete zasledujejo bežečega sovražnika ter so zasedle mesto Rovno. Pri tem so napravile mnogo ujetnikov ter uplenile mnogo vojnega materiala. V odseku Broskurow so prodrle poljske utrjene postojanke ter potisnile sovražnika daleč nazaj. Na postaji Homarovka so zaplenili osem vagonov telefonskih naprav ter en vagon francoskih šrapnelov in ročnih granat. Na jugu so prekorčile nekdanjo gališko mejo.

Interpelacije poslanca Biankinija.

LDU. Beograd, 7. julija. (Narodno predstavništvo.) Pred prehodom na dnevni red interpelira poslanec Juraj Biankini namestnika ministra za zunanje stvari, ali so mu znane lopovščine, ki jih italijanske oblasti vsak dan uganjajo v zasedenem delu Dalmacije proti našemu narodu od onega časa, odkar je v Italiji prišel na krmilo Giolitti. Vpraša ga, kaj namerava vlada ukreniti, da se te neznosne razmere odpravijo. Poslanec je nato v daljšem govoru podkrepljal svoje vprašanje z navajanjem konkretnih primerov italijanskih nasilstev proti našemu narodu. Na koncu svojih izjavanih zahteva od naše vlade in naših »vrlih, dobrih, blagih in plemenitih« zaveznikov, naj odredijo, da se v Zader pošljejo oddelki ameriškega, angleškega ali vojaštva kake druge države, da štiti jugoslovenski živelj v zasedeni Dalmaciji. Namestnik ministra za zunanje stvari, dr. Ninčič, izjavlja, da vladi o vsem tem ni nič znanega. Hkrati ugovarja proti ironičnemu nazivanju naših zaveznikov kakor je to storil predgovornik. Posl. Biankini se ne zadovoljuje z odgovorom ministra in pravi, da namestnik ministra za zunanje posle gotovo ne more dobro slišati, ker je govornik vendar navedel dovolj konkretnih primerov, ki jih že nekaj dni pripovedujejo begunci, ki so iz okupiranih krajev dospeli v Beograd. Vlada je dolžna in ima možnost, da se tudi preko svojih uradnih in neuradnih organov točno informira, kaj se dogaja v inozemstvu. Govornik obžaluje, da je minister na tak način odgovoril na njegovo vprašanje.

Mala oznanila.

Želim stopiti **družabnik** v kako podjetje, naj- kot sodelujoč raje že upeljeno, z 50.000 kron. Ponudbe na informačni zavod »Vedež« v Mariboru, Gregorčičeva ulica št. 6. Telefon št. 132.

Iščem službo kot skladiščar. Cenj. ponudbe prosim na upravo »Maribor. delavca« pod »G. Z. št. 6«.

Vžigalice v prid družbe sv. Cirila in Metoda. Glavna zaloga za mariborski okraj in Prekmurje pri M. Berdajs, Maribor. 3-1

Česalni salon za dame M. Fettich-Frankheim, Stolna ulica 2. Onduliranje na francoski način. Pranje las. Manikura. Izvrševanje vseh lasnih del. Zaponke (špange) prevzamem v popravilo. 3-1

Proda se opremljena prometna kantina v Vrtni ulici. Poizve se istojam.

Pohištvo po nižanih cenah, kakor sobe, kuhinjske opreme, pisalne mize in drugo se prodaja. Koroška cesta št. 53. 5-1

Dva mlada finančna paznika se želita seznaniti z dvema gospicama v starosti do 22 let pri »Treh ribnikih«. Ponudbe s sliko na upravo »Delavca«. Občina Cirkovci izključena.

Vila ali pa posestvo v Mariboru ali v okolici se kupi. Ponudbe z navedbo cene na uredništvo »Maribor. delavca« pod »Vila« ali »Posestvo«.

Podpirajte »Jugosl. Matico«!

Radenski zdravilni vrelec

Radensko slatino vsako količino prodaje po najnižji ceni

Josip Dergas, trgovec, Koroška cesta 48.

Zlatorog milo

Je najboljši in najcenejši.

:: Povsod za dobiti! :: 10-4

Izdeluje kristalno Prva mariborska tovarna mila
sodo, sveče in toaletno milo. Maribor.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja. Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Inserati v našem listu imajo največji uspeh!

V nedeljo, dne 11. julija 1920 se vrši

vrtni koncert v »Gostilni pod Pohorjem«

v Pekrah pri Mariboru (preje dr. Reiser). — Pristna naravna vina, kakor tudi dobra mrzla in topla jedila poskrbi

Mihael Živec, gostilničar.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Podružnice: Borovlje, Celovec, Celje, Gorica, Maribor, Split, Sarajevo, Trst. Agentura v Ptuj
Ustanovljena leta 1900.

Poziv k subskripciji

novih delnic Ljubljanske kreditne banke XI. emisije 1. 1920-II.

Vsled sklepa občnega zbora delničarjev Ljubljanske kreditne banke z dne 8. maja t. l. v to pooblaščen, je sklenil upravni svet istega dne provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 30.000.000— na SHS K 50.000.000—

z izdajo

50.000 novih delnic po SHS K 400— nom. v skupnem znesku SHS K 20.000.000—

in sicer: 1. subskripcija novih delnic se vrši od **25. junija do 25. julija 1920.**

- pri Ljubljanski kreditni banki in njenih podružnicah v Borovljah, Celju, Gorici, Mariboru, Sarajevu, Splitu, Trstu ter ekspozituri v Ptuj.
 - pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku.
 - pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
 - pri podružnici Živnostenske banke v Wien-u za Nemško Avstrijo.
- Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi **2 starih delnic po 1 novo delnico a SHS K 400— nom., po SHS K 900— tel. quel,** plačljivih naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo.
 - Nove delnice so deležne dobička od 1. julija 1920.
 - Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih priglasnic ali začasnih potrdil o vplačanih delnicah.
 - Od ažijskega kurznege dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije, SHS K 1.000.000— pokojninskemu zakladu bančnega osobja, SHS K 1.000.000— rezervnemu zakladu za bančne zadolžnice, ostanek pa pripade ažijskemu rezervnemu zakladu banke.
 - Nove delnice se izroče subskribentom po 1. februarju 1921, proti izročitvi začasnih potrdil, oziroma obračunov o subskribiranih delnicah.

Uspeh emisije je zajamčen po posebnem sindikatu.
Ljubljana, meseca junija 1920.

Ljubljanska kreditna banka.